

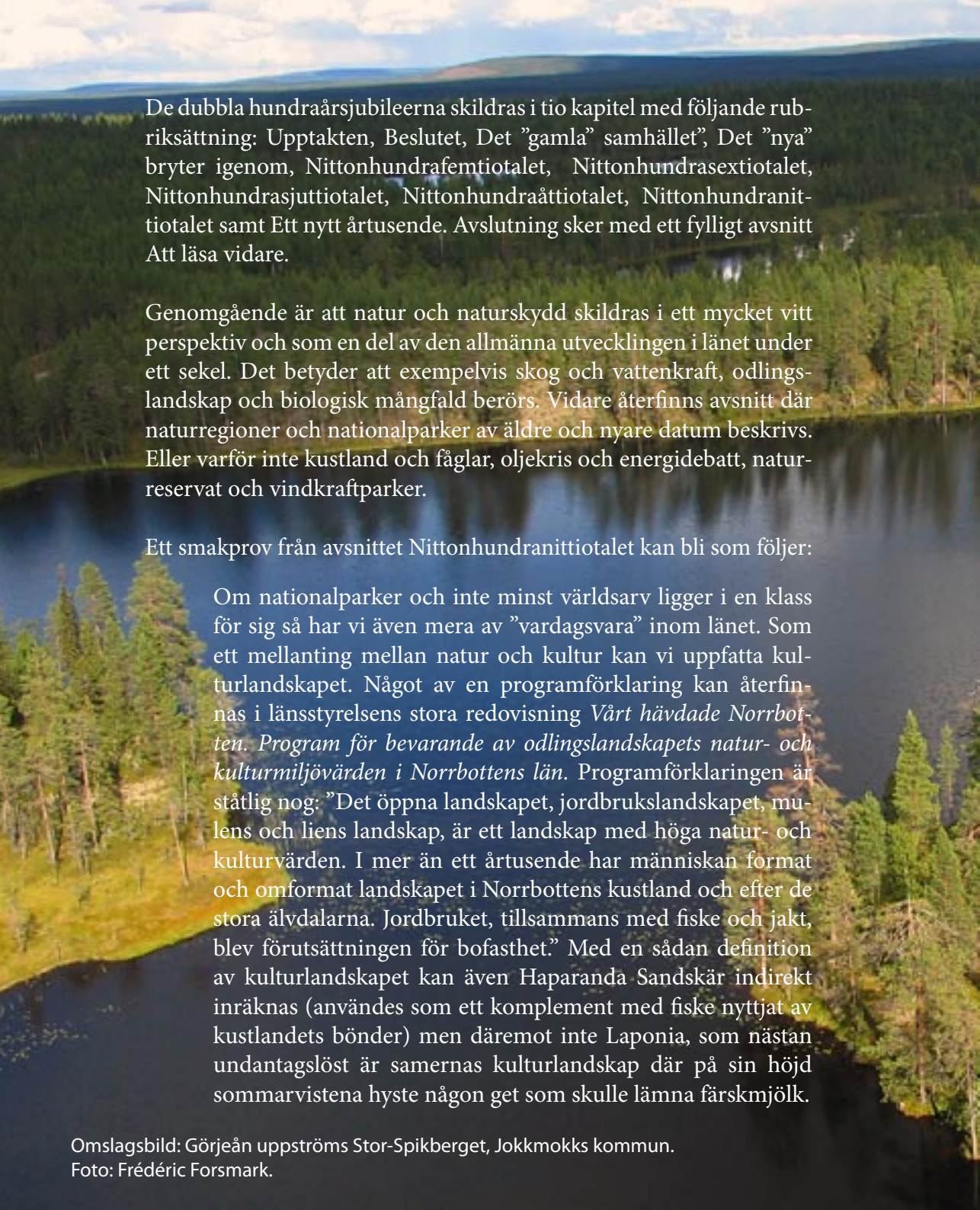

Natur i norr

Naturskydd och nationalparker
i Norrbotten 100 år
Kjell Lundholm

Naturskyddsföreningen i Norrbottens län

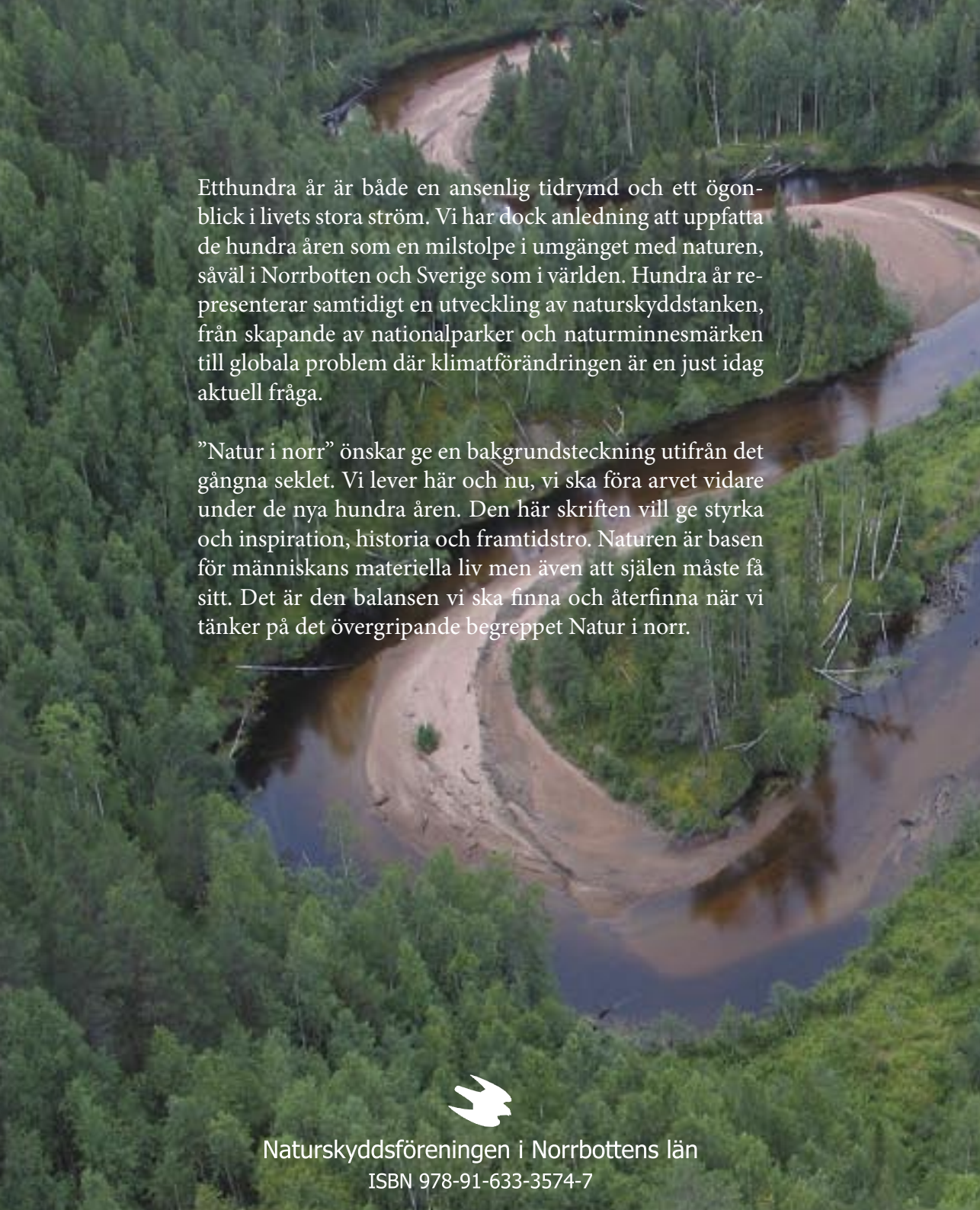

De dubbla hundraårsjubileerna skildras i tio kapitel med följande rubriksättning: Upptakten, Beslutet, Det ”gamla” samhället”, Det ”nya” bryter igenom, Nittonhundrafemtioalet, Nittonhundrasextioalet, Nittonhundrasjuttioalet, Nittonhundraåttioalet, Nittonhundranittioalet samt Ett nytt årtusende. Avslutning sker med ett fylligt avsnitt Att läsa vidare.

Genomgående är att natur och naturskydd skildras i ett mycket vitt perspektiv och som en del av den allmänna utvecklingen i länet under ett sekel. Det betyder att exempelvis skog och vattenkraft, odlingslandskap och biologisk mångfald berörs. Vidare återfinns avsnitt där naturregioner och nationalparker av äldre och nyare datum beskrivs. Eller varför inte kustland och fåglar, oljekris och energidebatt, naturreservat och vindkraftparker.

Ett smakprov från avsnittet Nittonhundranittioalet kan bli som följer:

Om nationalparker och inte minst världsarv ligger i en klass för sig så har vi även mera av ”vardagsvara” inom länet. Som ett mellanting mellan natur och kultur kan vi uppfatta kulturlandskapet. Något av en programförklaring kan återfinnas i länsstyrelsens stora redovisning *Vårt hävdade Norrbotten. Program för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden i Norrbottens län*. Programförklaringen är ståtlig nog: ”Det öppna landskapet, jordbrukslandskapet, mulens och liens landskap, är ett landskap med höga natur- och kulturvärden. I mer än ett årtusende har människan format och omformat landskapet i Norrbottens kustland och efter de stora älvdalarna. Jordbruket, tillsammans med fiske och jakt, blev förutsättningen för bofasthet.” Med en sådan definition av kulturlandskapet kan även Haparanda Sandskär indirekt inräknas (användes som ett komplement med fiske nyttjat av kustlandets bönder) men däremot inte Laponia, som nästan undantagslöst är samernas kulturlandskap där på sin höjd sommarvistena hyste någon get som skulle lämna färskmjölk.

Etthundra år är både en anseelig tidrymd och ett ögonblick i livets stora ström. Vi har dock anledning att uppfatta de hundra åren som en milstolpe i umgänget med naturen, såväl i Norrbotten och Sverige som i världen. Hundra år representerar samtidigt en utveckling av naturskyddstanken, från skapande av nationalparker och naturminnesmärken till globala problem där klimatförändringen är en just idag aktuell fråga.

”Natur i norr” önskar ge en bakgrundsteckning utifrån det gångna seklet. Vi lever här och nu, vi ska föra arvet vidare under de nya hundra åren. Den här skriften vill ge styrka och inspiration, historia och framtidstro. Naturen är basen för människans materiella liv men även att själen måste få sitt. Det är den balansen vi ska finna och återfinna när vi tänker på det övergripande begreppet Natur i norr.

Naturskyddsföreningen i Norrbottens län

ISBN 978-91-633-3574-7